

 HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus	<h2>Rengjøring og desinfeksjon av medisinsk utstyr.</h2>
Kategori: Pasientbehandling/Smittevern	Gyldig fra/til: 27.08.2023/13.11.2025
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 7.05
Godkjenner: Jorunn Kleiva	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Smittevern, Pasientsikkerhet	Dok.id: D00492

Medisinsk utstyr som brukes flere ganger, skal rengjøres, evt. desinfiseres og steriliseres etter produsentens anvisning og gjeldende retningslinjer, mellom hver pasient for å hindre overføring av mikroorganismer. Det samme gjelder også annet pasientnært utstyr som benyttes av flere pasienter.

Benytt alltid nødvendig beskyttelsesutstyr ved håndtering, rengjøring og desinfeksjon av utstyr.

Utstyr/instrumenter som er forurenset med organisk materiale skal rengjøres og ev desinfiseres umiddelbart etter bruk. Dersom dette ikke lar seg gjøre må utstyret emballeres og behandles som potensiell smitte.

Ved innkjøp av nytt medisinsk utstyr skal smittevernpersonell rutinemessig konsulteres. Det er av sentral betydning å avklare i forkant av innkjøp om nytt flergangsutstyr kan rengjøres og desinfiseres med godkjente desinfeksjonsmidler.

Renhetskrav til medisinsk utstyr

Krav til renhet avhenger av utstyrets bruksområde

- **Kritisk utstyr**

Utstyr som kommer i kontakt med blodbanen eller vev som normalt er sterilt, eksempelvis kirurgiske instrumenter.

[Se Sterilisering og lagring av medisinsk utstyr](#)

- **Semikritisk utstyr**

Utstyr som kommer i direkte kontakt med slimhinnene i luftveiene, mage-tarmkanalen eller urinveiene, men uten å penetrere disse. Eksempelvis bronchoskop, gastroscop, cystoscop. Høygradig desinfeksjon kan benyttes, selv om sterilisering er ønskelig

- **Ikke-kritisk utstyr**

Utstyr som bare kommer i kontakt med hel hud eller som ikke kommer i direkte kontakt med pasienten. Grundig rengjøring kan være tilstrekkelig, ev supplert med desinfeksjon.

Definisjoner

- *Rengjøring* fjerner skitt og organisk materiale ved hjelp av såpe og vann, rengjøring innebærer ikke direkte mikrobe drap.
- *Desinfeksjon* er en prosess som eliminerer de fleste eller alle sykdomsfremkallende mikroorganismer (ikke bakteriesporer).
- *Høygradig desinfeksjon* defineres som fullstendig fjerning av alle mikroorganismer i eller på et instrument. (eliminerer ikke alle bakteriesporer).
- *Sterilisering* dreper alle mikroorganismer og bakteriesporer.

For å sikre tilstrekkelig rengjøring og desinfeksjon (og ev sterilisering) er det viktig å sikre kvalitet i alle ledd av gjenbehandlingsprosessen av medisinsk flergangsutstyr.

Varmedesinfeksjon

Foretas i spyledekontaminator eller instrumentvaskemaskin ved godkjent temperatur i henhold til standard.

Vaskedekontaminator

Utstyr/kirurgiske instrumenter:

- Demonteres så mye som mulig, alle låser skal være helt åpne
- Plasser i trådkurv, smådeler plasseres i egen kurv med lokk
- Hule instrumenter plasseres på innsats konstruert for gjennomspyling
- Øvrig utstyr plasseres slik at vann kommer til over hele gjenstanden, men slik at vann ikke samles i hulrom
- Fat, pussbekken, boller ol settes på skrå eller med bunn opp. Skal ikke settes oppå instrumenter
- Kontroller korrekt plassering/tilkopling av utstyr
- Velg riktig vaskeprogram
- Sjekk at utstyret er synlig rent når prosessen er ferdig.

Kjemisk desinfeksjon

Kjemisk desinfeksjon brukes på utstyr som ikke tåler behandling i vaskedekontaminator.

- Benytt nødvendig beskyttelsesutstyr
- Det meste av forurensningen fjernes forsiktig med absorberende materiale
- Demonter utstyr så mye som mulig og åpne alle låser helt før det legges i godkjent desinfeksjonsmiddel
- Overhold virketiden til produktet
- Skyll grundig i rent vann for å fjerne desinfeksjonsmidlet før rengjøringen kan begynne. Benytt egnet rengjøringsutstyr
- Bruk vann med romtemperatur. Hold utstyret under vannoverflaten mens rengjøringen foregår
- Skyll grundig med rennende vann
- Tørk utstyret med trykkluft eller rent klede

Utstyr som ikke kan senkes i vann vaskes/desinfiseres med fuktig klut med rengjørings-/desinfeksjonsmiddel som er anbefalt av leverandøren
Tørkes deretter av med ren fuktig klut for å fjerne såpe-/kjemikalierester

For godkjente midler for teknisk desinfeksjon, se legemiddelverkets oversikt;
[Kjemiske desinfeksjonsmidler til teknisk bruk i helse- og sykepleie](#)

De vanligste midlene som benyttes i Helse Bergen:

	Virkeområde	Virketid	Begrensning
Desinfeksjons-sprit	Vegetative bakterier, inkl mykobakterier, sopp, de fleste virus. Ikke sporer.	1-2 min	Forsetter rengjort, synlig ren flate
VirKon	Vegetative bakterier, sopp og virus. Ikke godkjent mot mykobakterier. Ikke sporer	Ikke synlige forurensede flater og rengjort utstyr: 10 min. Synlig forurensede flater og utstyr: 30 min. Etter virketid, tørk av med våt klut	Bruksløsning holdbar 5 dager
Perasafe	Vegetative bakterier Virus, Sopp Mycobakterier Sporer	10 min Etter virketid, tørk av med våt klut	Bruksløsning holdbar 24 timer
LifeClean	Vegetative bakterier Virus, Sopp Mycobakterier Sporer	2 min	Bruksløsning holdbar 4 uker (NB! Løsningen skal være svakt gullig på farge)

Utstyr til/fra service/reparasjon

Avdelingene skal påse at

- utstyr som skal til service/reparasjon er rengjort/desinfisert før det sendes
- utstyr som kommer fra service/reparasjon er rengjort/desinfisert før det tas i bruk

Dersom utstyr må repareres umiddelbart uten tid til desinfeksjon, skal teknisk personell ha informasjon om hvilke nødvendig smitteforebyggende tiltak som eventuelt bør iverksettes

Prioner

Til nå finnes det ikke desinfeksjons-/steriliseringsmåter som uskadeliggjør prioner. Ved mistanke om Creutzfeldt Jacobs sykdom, CJD, skal utstyret som hovedregel destrueres etter at det har vært i kontakt med hjernevev under operasjon.

[Creutzfeldt-Jakobs sykdom \(CJS\)](#)

Referanser

1. [Guideline for Disinfection and Sterilization in Healthcare Facilities, CDC 2008](#)
2. Akselsen PE og Elstrøm P: Smittevern i helsetjenesten, Gyldendal akademisk, 2012
3. Degre, Hovig, Rollag: Medisinsk mikrobiologi, Gyldendal akademisk forlag, 2008
4. [Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta, Smittevern 15, Folkehelseinstituttet 2006](#)
5. McDonnell GE : Antisepsis, disinfection and sterilization, ASM Press, 2007

6. Kjemiske desinfeksjonsmidler til teknisk bruk i helse- og sykepleie,